

5. helluntain jälkeinen viikko, maanantai

Päivän epistola

(Room. 12: 4 – 5, 15 – 21)

”Veljet, niin kuin meillä jokaisella on yksi ruumis ja siinä monta jäsentä, joilla on eri tehtävänsä, samoin me kaikki olemme Kristuksessa yksi ruumis mutta olemme kukin toistemme jäseniä. Iloitkaa iloitsevien kanssa, itkekää itkevien kanssa. Olkaa keskenänne yksimielisiä. Älkää pitäkö itseänne muita parempina, vaan asettukaa vähäosaisten rinnalle. Älkää olko omasta mielestänne viisaita. Älkää maksako kenellekään paha pahalla, vaan pyrkikää siihen, mikä on hyvää kaikkien silmissä. Jos on mahdollista ja jos teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien kanssa. Älkää ottako oikeutta omiin käsiinne, rakkaat ystävät, vaan antakaa Jumalan osoittaa vihansa. Onhan kirjoitettu: ”Minun on tuomio, minä maksan tekojen mukaan” - näin sanoo Herra. Edelleen sanotaan: ”Jos vihamiehelläsi on nälkä, anna hänelle ruokaa, jos hänellä on jano, anna juotavaa. Näin keräät tulisia hiiliä hänen päänsä päälle.” Älä anna pahan voittaa itseäsi, vaan voita sinä paha hyvällä.”

”Olemme Kristuksessa yksi ruumis”: Paavali puhuessaan kristittyjen liitosta Kristuksen kanssa käyttää yleensä muotoa Kristuksen ruumis (1. Kor. 6: 15 – 20, 10: 16 – 17, 12: 12 – 31). Tässä yhteydessä Paavali ei puhu Kristuksen ruumiista tai että yksi ruumis olisi kirkko. Me olemme yksi ruumis sillä olemme Kristuksessa.

Tekstissä ei ole jakeita 6 – 14. Jos lukisimme eteenpäin, keskeinen sanoma on, että armon mukaan meillä on erilaisia armolahjoja, joita käytetään ravitsemaan yhteisöä olemaan yksi ruumis Kristuksessa (vrt. 1. Kor. 12: 4 – 31). Tämä teksti tuo esille kristillisinä hyveinä myös toivon, kärsivällisyyden ja vieraanvaraisuuden. Usko näkyy tässä toimivana uskona, tekoina.

”Älkää pitäkö itseänne muita parempina” on kehoitus arvostaa tasaveroisesti kaikkia. Se varoittaa itsensä korottamisesta. Näin sopu säilyy yhteisössä. ”Älkää olko omasta mielestänne viisaita” on vapaasti lainattu Sananlaskuista (Sananl. 3: 7).

”Älkää maksako kenellekään paha pahalla” on todennäköisesti Paavalin lainaus Jeesuksen sanoista (Matt. 5: 39, 43 – 44). ”Pyrkikää siihen, mikä on hyvää kaikkien silmissä” on sovitettu Sananlaskuun sopivaksi (Sananl. 3: 4).

”Älkää ottako oikeutta omiin käsiinne” on vanhassa suomennoksessa: Älkää itse kostako, rakkaani”.

Tämä näyttäisi olevan käännös myös joillekin muille kielille. Kristilliseen opetukseen ei kuulu ajatus kostamisesta. Sillä ei voiteta pahaa. Koston sijaan on annettava mahdollisuus Jumalan vihalle, joka toteutuu tulevaisuudessa syntiä vastaan. Tässä yhteydessä Paavali lainaa Vanhaa testamenttia (5. Moos. 32: 35) osoittaen tuomion olevan varman. Kristittyjen tulee jättää Jumalalle pahan rankaisemisen ja toteuttaa vain hyvää.

”Jos vihamiehelläsi on nälkä, anna hänelle ruokaa, jos hänellä on jano, anna juotavaa. Näin keräät tulisia hiiliä hänen päänsä päälle.” Tämän Paavali on ottanut jälleen Sananlaskuista (Sananl. 25: 21 – 22). Yksimielistä tulkintaa tulisten hiilten merkityksestä ei ole. Joidenkin mukaan kyse on häpeän aiheuttamasta palavasta kivusta. Vihollinen ajettaisiin ystävällisyyden avulla häpeään ja katumukseen. Toiset viittaavat, että tällä kuvataan nimenomaan katumusta. Kreikkalaiset isät selittävät kohdan niin, että tekemällä hyvää ja jos toinen vastaa edelleen pahalla, aiheutuu viholliselle suurempi rankaisu Jumalalta.

”Älä anna pahan voittaa itseäsi, vaan voita sinä paha hyvällä.” Tekstin taustalla on todennäköisesti sekä Saulin puhe Daavidille (1. Sam 24: 18) kuin Jeesuksen opetus (Matt. 5: 39). Pahan (Saatanan) voittamisesta paras esimerkki on itse Kristus, joka kärsi kuoleman ja ylösnousemisellaan voitti Saatanan vallan. Hän on esikuva meidän toiminnallemme.

Päivän evankeliumi

(Matt. 12: 9 – 13)

”Siihen aikaan Jeesus meni juutalaisten synagogaan. Siellä oli mies, jonka käsi oli surkastunut. Fariseukset tahtoivat nostaa syytteen Jeesusta vastaan ja kysyivät häneltä: ”Saako sapattina parantaa?” Jeesus vastasi heille: ”Jos jollakulla teistä on lammas ja se putoaa sapattina kuoppaan, niin kai hän tarttuu siihen ja nostaa sen sieltä ylös! Ja onhan ihminen paljon arvokkaampi kuin lammas. Kyllä sapattina on lupa tehdä hyvää.” Sitten hän sanoi miehelle: ”Ojenna kätesi.” Mies ojensi kätensä, ja se tuli ennalleen, yhtä terveeksi kuin toinenkin käsi.”

Synagoga tarkoitti tuona aikana juutalaisten kokoushuonetta. Sitä käytettiin eri tarkoituksiin. Se toimi myös uskonnollisten kokousten pitopaikkana.

Kertomus löytyy myös Markukselta (Mark. 3: 1 - 6) ja Luukkaalta (Luuk. 6: 6 – 11). Tekstissämme on sapattina tapahtuva parantaminen jota vahvistaa Jeesuksen opetus, että sapattina saa toimia ihmisten parhaaksi. Hän perustelee myös toimintansa laillisuuden. Talmudin mukaan elämän

pelastamisen tähden sapatin määräyksiä ei tarvitse noudattaa. Tämän Jeesus konkretisoi lampaan pelastamisella. Jos vähempiarvoinen lammas voidaan pelastaa sapattina, niin sama koskee myös korkea-arvoisempaa ihmistä (tekniikka: eteneminen pienemmästä, vähemmän tärkeästä, suurempaan, tärkeämpään). Tätä perustelutapaa käytettiin klassisessa puheopissa ja sitä käyttivät myös varhaiset rabbit.

Jeesus ei riko sapatin määräystä. Hän kuitenkin tekee uutta tekemällä hyvää. Tarkasti ottaen, sapatin alkuperäiset lepomääräykset kielsivät sellaisen työn, jossa ihminen fyysisesti muokkasi jotain käyttäen esimerkiksi työkaluja. Jeesus ei käytä työkaluja eikä tee fyysistä työtä. Hän paransi surkastuneen käden sanallaan.

Lampaan pelastamisen ja ihmisen parantamisen välillä on tässä tapauksessa suuri ero. Lammas on omaisuutta. Sapattina lampaan pelastanut toimii, ainakin osittain, pelastaakseen omaisuutensa. Jeesus toimii ihmisrakkaudesta, ei rahasta.

Tekstiä on myös käytetty opetuksessa vertauskuvallisessa mielessä. Surkastunut käsi ei voi auttaa. Toimiva käsi voi auttaa hädänalaista. Meidän on vastaanotettava Kristus, jotta meidän surkastunut kätemme parantuisi ja voisimme auttaa lähimmäisiämme.

Seuraavassa jakeessa tekstimme jälkeen fariseukset suunnittelivat ”miten saisivat Jeesuksen raivatuksi pois tieltä”. Tämä on Matteuksella ensimmäinen kerta, kun suunnitellaan Jeesuksen ”raivaamista pois tieltä”.